Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (szósta izba)

z dnia 16 grudnia 2015 r.*

Odpowiedzialność pozaumowna — Pracownik miejscowy zatrudniony w delegaturze Unii Europejskiej — Zakończenie umowy — Nieprzekazanie przez delegaturę egipskiemu organowi zabezpieczenia społecznego świadectwa pracy pracownika i nieuregulowanie w późniejszym czasie jego sytuacji w tym zakresie — Przedawnienie — Szkoda ciągła — Częściowa niedopuszczalność — Zasada dobrej administracji — Rozsądny termin — Artykuł 41 karty praw podstawowych — Wystarczająco istotne naruszenie normy prawnej przyznającej uprawnienia jednostkom — Szkoda pewna — Związek przyczynowy

W sprawie T-138/14

Randa Chart, zamieszkała w Woluwe-Saint-Lambert (Belgia), reprezentowana przez adwokatów T. Bontincka i A. Guillerme,

strona skarżąca,

przeciwko

Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych (ESDZ), reprezentowanej przez S. Marquardta i M. Silvę, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiot skargę o odszkodowanie mającą na celu naprawienie szkody poniesionej przez skarżącą w jej mniemaniu w następstwie nieprzekazania organowi zabezpieczenia społecznego przez delegaturę Unii Europejskiej w Kairze (Egipt), po ustaniu jej stosunku pracy, świadectwa pracy i nieuregulowanie w późniejszym czasie jej sytuacji w tym zakresie,

SĄD (szósta izba),

w składzie: S. Frimodt Nielsen, prezes, F. Dehousse i A.M. Collins (sprawozdawca), sędziowie,

sekretarz: S. Bukšek Tomac, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 2 lipca 2015 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: francuski.

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

1 W maju 1990 r. skarżąca, Randa Chart, posiadająca wówczas obywatelstwo egipskie, została zatrudniona przez delegaturę Komisji Europejskiej w Kairze (Egipt) (zwaną dalej „delegaturą") jako pracownik miejscowy do wykonywania obowiązków asystenta. Podlegała ona egipskiemu systemowi zabezpieczenia społecznego.

2 W późniejszym czasie delegatura została włączona do struktury Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ).

3 W dniu 8 października 2001 r., po powrocie z urlopu z przyczyn osobistych trwającego od dnia 20 października 2000 r., skarżąca złożyła rezygnację i przeniosła się do Belgii w celu podjęcia nowej pracy.

4 W niesprecyzowanej dacie w ciągu 2004 r. skarżąca odebrała klucze do mieszkania w Kairze, które nabyła od dewelopera w 1998 r.

5 W dniu 3 lutego 2005 r. skarżąca skierowała do jednej ze swoich dawnych koleżanek z delegatury wiadomość elektroniczną o następującej treści:

„[P]o mojej ekscytującej przygodzie w Europie myślę o powrocie do siebie! Ostatnio odbyłam kilka rozmów o pracę w zagranicznych spółkach/instytucjach w Egipcie i otrzymałam ofertę pracy od UNDP. Zdziwiłam się, że nie mogłam znaleźć mojego świadectwa pracy z delegatury (ostatniego pracodawcy).

Ten dokument powinien znajdować się w moich aktach w delegaturze. Czy mogłaby Pani przesłać mi drogą elektroniczną »szybki« skan [tego dokumentu], a następnie przesłać oryginał na mój adres w Brukseli? […]".

6 Zgodnie z informacjami dostarczonymi przez skarżącą w jej pismach procesowych i niezakwestionowanymi przez ESDZ dokument wspomniany w wiadomości elektronicznej przytoczonej w pkt 5 powyżej jest świadectwem o nazwie „esterama 6", które w przeciągu 7 dni po zakończeniu jej umowy o pracę pracodawca był zobowiązany sporządzić w trzech egzemplarzach (oryginał przeznaczony dla egipskiego organu zabezpieczenia społecznego, kopia dla pracownika i kopia dla pracodawcy) i przekazać je egipskiemu organowi zabezpieczenia społecznego. Dostarczenie tego dokumentu jest konieczne do tego, by można było zakończyć stosunek ubezpieczenia społecznego łączący danego pracownika z danym pracodawcą, tak aby pracownik mógł nawiązać nowy stosunek ubezpieczenia społecznego z nowym pracodawcą i mógł ostatecznie skorzystać ze swych praw emerytalnych na koniec swojej kariery zawodowej.

7 W dniu 1 kwietnia 2005 r. skarżąca otrzymała wiadomość elektroniczną z egipskiej spółki, w której ubiegała się o pracę, w której to wiadomości wskazano, że „do zakończenia procesu naboru wciąż konieczne jest dostarczenie przez nią jednego dokumentu administracyjnego". Autor wiadomości podkreślił, że spodziewa się, iż skarżąca będzie mogła tak szybko jak to możliwe przekazać mu ten dokument i podpisać umowę o pracę.

8 W wiadomości elektronicznej z dnia 11 sierpnia 2005 r. skarżąca ponowiła w delegaturze swoją prośbę o przekazanie jej wystawionego na nią formularza „estemara 6", ponieważ jej wiadomość z dnia 3 lutego 2005 r. pozostała bez odpowiedzi. Wskazała ona między innymi, że jej rozmowa o pracę w Kairze zakończyła się powodzeniem i że nie chciałaby „utracić" złożonej jej oferty, tak jak stało się to już w przypadku UNDP, gdy nie mogła przedstawić wspomnianego dokumentu.

9 Z pisma z dnia 13 września 2005 r. wystosowanego do niej przez potencjalnego pracodawcę w Egipcie skarżąca dowiedziała się, że w rzeczywistości delegatura nigdy nie przekazała formularza „estemara 6” egipskiemu organowi zabezpieczenia społecznego, wobec czego była ona postrzegana przez ten organ wciąż jako osoba zatrudniona w delegaturze. Pracodawca ten wyjaśniał, że jeżeli dokument ten nie zostanie mu dostarczony w terminie tygodnia, będzie zmuszony zrezygnować z zatrudnienia skarżącej.

10 W dniu 10 stycznia 2006 r. inna spółka egipska złożyła skarżącej ofertę zatrudnienia, precyzując, że mogłaby ona podjąć pracę z chwilą zakończenia procesu naboru.

11 W dniach 14 marca i 12 września 2006 r. skarżąca ponowiła w delegaturze swoją prośbę o przekazanie jej wystawionego na nią dokumentu „estemara 6”.

12 W dniu 6 marca 2007 r. inna spółka z siedzibą w Egipcie skierowała do skarżącej pismo, w którym poinformowała ją, że pragnie zaoferować jej stanowisko osobistego asystenta dyrektora generalnego, jednak nie może tego uczynić, ponieważ brakuje wystawionego na nią formularza „estemara 6”.

13 W dniach 7 marca i 3 grudnia 2007 r., a także w dniu 20 lutego 2008 r. skarżąca ponownie wezwała delegaturę do przekazania jej wystawionego na nią formularza „estemara 6”.

14 W sierpniu 2008 r. skarżąca uzyskała obywatelstwo belgijskie.

15 W dniu 5 lutego 2009 r. skarżąca wysłała do delegatury wiadomość elektroniczną, w której wskazała, że w 2007 r. zdecydowała się „zlikwidować swoje ubezpieczenie społeczne w Egipcie” i przy tej okazji dowiedziała się od organu zabezpieczenia społecznego, że sprawa jej ubezpieczenia społecznego wciąż pozostaje otwarta, ponieważ delegatura nie dostarczyła temu organowi formularza „estemara 6”. Wskazała ona również, że w listopadzie 2007 r. skontaktowała się z delegaturą, która potwierdziła jej, iż dokument ten nie znajduje się w jej aktach osobowych. Wreszcie ponownie wezwała ona delegaturę do podjęcia działań koniecznych do sfinalizowania sprawy jej ubezpieczenia społecznego.

16 W tym samym dniu delegatura odpowiedziała skarżącej, że uczyni co w jej mocy, aby rozwiązać ten problem, jednak potrzebuje na to czasu.

17 W wiadomości elektronicznej z dnia 21 marca 2009 r. skarżąca poprosiła delegaturę o zdanie jej relacji z rozwoju sytuacji. Ponieważ nie uzyskała żadnej odpowiedzi na tę wiadomość, w dniu 20 kwietnia 2009 r. skierowała do delegatury kolejną wiadomość elektroniczną.

18 W wiadomości elektronicznej z dnia 23 kwietnia 2009 r. delegatura powiadomiła skarżącą, że wciąż stara się znaleźć rozwiązanie dla jej problemu i że skontaktuje się z nią, kiedy będzie miała więcej informacji.

19 W dniu 30 września 2009 r., nie uzyskawszy żadnych wiadomości od delegatury, skarżąca ponownie wystąpiła do niej o poinformowanie jej o rozwoju sytuacji. Ponowiła ona to żądanie w wiadomości elektronicznej z dnia 27 października 2009 r., która również pozostała bez odpowiedzi.

20 W dniu 15 lutego 2010 r. skarżąca wysłała pismo do kierownika wydziału K5 „Pracownicy miejscowi” dyrekcji generalnej „Stosunki zewnętrzne” Komisji (zwanej dalej „DG Relex”), w którym przypomniała okoliczności faktyczne przedstawione w wiadomości elektronicznej z dnia 5 lutego 2009 r. (zob. pkt 15 powyżej) i zreferowała przebieg wymiany poszczególnych wiadomości z delegaturą, skarżąc się na bezczynność delegatury oraz brak przejrzystości i komunikatywności z jej strony.

21 W piśmie z dnia 4 marca 2010 r. kierownik wydziału K5 poinformował skarżącą, że bardzo mu przykro, iż delegatura nie odpowiedziała na jej prośby, i że potrzebuje trochę czasu, aby uzyskać od delegatury stosowne informacje.

22 Pismem z dnia 18 marca 2010 r. delegatura zwróciła się do egipskich władz właściwych w sprawach imigracji i wydawania paszportów, aby dostarczyły jej wystawione na skarżącą, a przeznaczone dla egipskiego organu zabezpieczenia społecznego, „movement certificate” (zaświadczenie o opuszczeniu kraju), poświadczające, że skarżąca opuściła terytorium egipskie w 2001 r.

23 Pismem z dnia 25 marca 2010 r. wspomniane władze odpowiedziały delegaturze, że dokument ten może zostać wydany wyłącznie organom sądowym lub osobie zainteresowanej, a w tym ostatnim wypadku wyłącznie na jej wniosek.

24 W wiadomości elektronicznej z dnia 26 marca 2010 r. urzędnik wydziału K5 „Pracownicy miejscowi” DG Relex wskazał skarżącej między innymi, iż po skontaktowaniu się z delegaturą okazało się, że konieczne jest dostarczenie przez egipskie władze właściwe w sprawach imigracji i wydawania paszportów „movement certificate”, poświadczającego opuszczenie przez nią terytorium egipskiego w 2001 r., i że delegatura podjęła już niezbędne w tym celu kroki.

25 W maju 2010 r. małżonek skarżącej spotkał się w Kairze z szefem delegatury, który wyjaśnił mu, że aby sprawa ubezpieczenia społecznego jego żony mogła zostać zamknięta, ta ostatnia musi wystąpić do egipskich władz właściwych w sprawach imigracji i wydawania paszportów o „movement certificate”.

26 W wiadomości elektronicznej z dnia 14 czerwca 2010 r. skarżąca poinformowała delegaturę, że zarówno jej prawnik, jak i „doradca administracyjny” doradzili jej, by nie występowała o „movement certificate”. Wskazała ona, że podziela ich opinię, zgodnie z którą to delegatura powinna znaleźć rozwiązanie dla tego problemu, a taki wniosek mógł wiązać się dla niej z poważną szkodą, ponieważ o ten rodzaj dokumentów występują też osoby podejrzane o popełnienie wykroczeń, w szczególności w celu zapewnienia sobie alibi.

27 W dniu 13 października 2010 r. skarżąca wysłała do delegatury wiadomość elektroniczną, aby uzyskać informację na temat środków podjętych przez tę ostatnią w celu zamknięcia sprawy jej ubezpieczenia społecznego. W wiadomości tej powtórzyła, że zaproponowane przez delegaturę rozwiązanie w postaci uzyskania „movement certificate” uważa za niewłaściwe i nie do zaakceptowania. Skarżąca wezwała delegaturę do udzielenia jej do połowy listopada 2010 r. „jasnej i konkretnej odpowiedzi”.

28 W dniu 17 października 2010 r., w następstwie spotkania przedstawiciela delegatury i urzędnika egipskiego organu zabezpieczenia społecznego organ ten sam wystąpił do egipskich władz właściwych w sprawach imigracji i wydawania paszportów o wydanie mu „movement certificate” dotyczącego skarżącej. Wniosek ten pozostał bez odpowiedzi.

29 W dniu 8 marca 2011 r. egipski pełnomocnik skarżącej wystosował do szefa delegatury pismo, w którym zażądał między innymi złożenia w terminie miesiąca oferty finansowej pozwalającej na ugodowe rozwiązanie sporu dotyczącego sprawy ubezpieczenia społecznego jego klientki.

30 Pismem z dnia 7 kwietnia 2011 r. szef delegatury wskazał egipskiemu pełnomocnikowi skarżącej, że sprawa jest wciąż przedmiotem badania i że odpowiedź na jego żądanie zostanie udzielona do dnia 18 kwietnia 2011 r.

31 W dniu 17 maja 2011 r. egipski pełnomocnik skarżącej ponownie wystosował pismo do szefa delegatury, skarżąc się na to, że nie otrzymał odpowiedzi na swoje żądanie, i wezwał go do podjęcia działań przed dniem 3 czerwca 2011 r.

32 Pismem z dnia 19 maja 2011 r. szef delegatury poinformował egipskiego pełnomocnika skarżącej, że delegatura nie może zaakceptować narzucenia jej terminu udzielenia odpowiedzi na jego żądanie i że sprawa wciąż pozostaje przedmiotem badania.

33 W dniu 13 czerwca 2011 r. skarżąca wniosła do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich skargę przeciwko ESDZ, w której podważyła sposób, w jaki delegatura podchodzi do problemu jej ubezpieczenia społecznego w Egipcie.

34 W listopadzie 2011 r. skarżąca przekazała egipskiemu organowi zabezpieczenia społecznego formularz „estemara 6", który delegatura zgodziła się ostatecznie jej doręczyć w październiku 2011 r. Organ ten nie przyjął jednak tego dokumentu, ponieważ był on antydatowany na październik 2001 r.

35 W dniu 8 marca 2013 r. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich wydał decyzję w przedmiocie skargi wniesionej przez skarżącą. Stwierdził on, że delegatura ponosiła odpowiedzialność za nieprzedstawienie w wymaganym terminie formularza „estemara 6" i że wszelka szkoda poniesiona przez skarżącą przed majem 2010 r. i mająca związek z nieuregulowaniem jej sytuacji w zakresie ubezpieczenia społecznego stanowiła konsekwencję tego nieprzedstawienia oraz utrzymującego się po 2001 r. braku woli ze strony delegatury, by uregulować tę sytuację. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich uznał natomiast, że za wszelką szkodę poniesioną przez skarżącą po maju 2010 r. odpowiedzialna jest tylko ona, ponieważ odmówiła wystąpienia do właściwych władz egipskich o wydanie „movement certificate".

36 Z decyzji tej wynika również, że Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich przedstawił ESDZ propozycję ugodowego rozwiązania sporu, polegającą w szczególności na powzięciu kroków koniecznych do zamknięcia sprawy ubezpieczenia społecznego skarżącej z chwilą dostarczenia przez nią „movement certificate", na przekazaniu na ubezpieczenie społeczne wszelkiej pozostałej kwoty należnej skarżącej, obejmującej ewentualną grzywnę, która mogła zostać nałożona na delegaturę, i na starannym rozpatrzeniu ewentualnego popartego dowodami wniosku skarżącej o wypłatę odszkodowania za szkodę poniesioną w jej mniemaniu przed majem 2010 r.

37 Stwierdziwszy, że ESDZ zobowiązała się do zastosowania się do dwóch pierwszych części zaproponowanego rozwiązania ugodowego, Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich zamknął sprawę w odniesieniu do tych aspektów skargi. Co się tyczy szkody poniesionej przez skarżącą w jej mniemaniu przed majem 2010 r., Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich wskazał, że skarżąca nie dostarczyła żadnego dowodu, że szkoda ta zaistniała, i zamknął postępowanie również w tym aspekcie skargi, stwierdzając, że nie ma potrzeby przeprowadzenia dodatkowego dochodzenia w tym względzie.

38 W wiadomości elektronicznej z dnia 10 lipca 2013 r. małżonek skarżącej, wskazując, że ta ostatnia otrzymała niedawno „movement certificate", wystąpił do ESDZ o wyznaczenie spotkania w celu „ostatecznego zakończenia sprawy". W odpowiedzi na tę wiadomość w dniu 16 lipca 2013 r. ESDZ wezwała skarżącą do przekazania tego zaświadczenia delegaturze. W wiadomości elektronicznej z tego samego dnia małżonek skarżącej poinformował ESDZ, że skarżąca uzależnia przekazanie „movement certificate" od tego, czy odbędzie się spotkanie, na którym rozwiązana zostanie także kwestia naprawy poniesionej przez nią szkody. W wiadomości elektronicznej z dnia 17 września 2013 r. ESDZ wskazała skarżącej między innymi, że w swojej decyzji z dnia 8 marca 2013 r. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich zauważył, iż nie przedstawiła ona dowodów na to, iż poniosła podnoszoną szkodę, i zamknął postępowanie w tym aspekcie skargi. ESDZ dodała, że skarżąca jest uprawniona do przedstawienia takich dowodów, jeśli sobie tego życzy.

39 W piśmie z dnia 30 października 2013 r. skarżąca wystąpiła do ESDZ z wnioskiem o wypłatę odszkodowania za szkodę i zadośćuczynienia za krzywdę, które poniosła w wyniku nielegalnych jej zdaniem zachowań delegatury po październiku 2001 r., oszacowane na łączną kwotę 452 339,18 EUR. W piśmie tym sprecyzowała ona w szczególności, że jest gotowa przekazać ESDZ „movement certificate", „jeżeli ta ostatnia uzna nieprawidłowości zaistniałe od 2001 r. do dziś w oparciu o odpowiedzialność pozaumowną Unii […] i naprawi będącą ich wynikiem szkodę".

40 Pismem z dnia 8 stycznia 2014 r. ESDZ odrzuciła ten wniosek, podnosząc, że roszczenie odszkodowawcze jest przedawnione, ponieważ skarżąca wiedziała o zdarzeniu powodującym powstanie odpowiedzialności od dnia 13 września 2005 r. (zob. pkt 9 powyżej).

41 Zapytana o to podczas rozprawy ESDZ wskazała, że w dniu tego zdarzenia sprawa ubezpieczenia społecznego skarżącej w Egipcie bez wątpienia wciąż jeszcze była otwarta.

Przebieg postępowania i żądania stron

42 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 27 lutego 2014 r. skarżąca wniosła niniejszą skargę.

43 Na wniosek sędziego sprawozdawcy Sąd (szósta izba) postanowił o otworzeniu ustnego etapu postępowania. W ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 64 regulaminu postępowania przed Sądem z dnia 2 maja 1991 r. Sąd wezwał strony do udzielenia na piśmie odpowiedzi na niektóre pytania, co strony uczyniły w wyznaczonym terminie.

44 Na rozprawie w dniu 2 lipca 2015 r. wysłuchane zostały wystąpienia stron i ich odpowiedzi na pytania Sądu.

45 Skarżąca wnosi do Sądu o :

— uznanie odpowiedzialności pozaumownej ESDZ;

— tytułem żądania głównego – nakazanie ESDZ naprawy poniesionej szkody oszacowanej na 509 283,88 EUR, z zastrzeżeniem możliwości podwyższenia tej kwoty w toku postępowania;

— tytułem ewentualnym – nakazanie ESDZ naprawy szkody poniesionej po dniu 30 października 2008 r., oszacowanej na 380 063,81 EUR, z zastrzeżeniem możliwości podwyższenia tej kwoty w toku postępowania;

— obciążenie ESDZ kosztami postępowania.

46 ESDZ wnosi do Sądu o:

— tytułem żądania głównego – odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej;

— tytułem ewentualnym – oddalenie skargi jako bezzasadnej;

— obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

47 Ponadto skarżąca wnosi do Sądu o nakazanie ESDZ przedstawienia w ramach środków organizacji postępowania dokumentów wykazujących działania podjęte przez delegaturę ESDZ w celu rozwiązania niniejszego sporu.

Co do prawa

Uwagi wstępne

48 Na mocy art. 340 akapit drugi TFUE w dziedzinie odpowiedzialności pozaumownej Unia powinna naprawić, zgodnie z zasadami ogólnymi, wspólnymi dla praw państw członkowskich, szkody wyrządzone przez jej instytucje lub jej pracowników przy wykonywaniu ich funkcji.

49 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem powstanie odpowiedzialności pozaumownej Unii w rozumieniu wspomnianego postanowienia z tytułu bezprawnego zachowania jej instytucji lub organów jest uzależnione od łącznego spełnienia wszystkich przesłanek, a mianowicie: niezgodnego z prawem zachowania zarzucanego instytucji lub organowi Unii, rzeczywistego charakteru szkody oraz istnienia

związku przyczynowego między zarzucanym zachowaniem a powoływaną szkodą (wyroki: z dnia 29 września 1982 r., Oleifici Mediterranei/EWG, 26/81, Rec, EU:C:1982:318, pkt 16; z dnia 14 grudnia 2005 r., Beamglow/Parlament i in., T-383/00, Zb.Orz., EU:T:2005:453, pkt 95).

50 Te trzy przesłanki mają charakter kumulatywny. Wobec tego niespełnienie choćby jednej z nich wystarczy do oddalenia skargi (zob. podobnie wyroki: z dnia 15 września 1994 r., KYDEP/Rada i Komisja, C-146/91, Rec, EU:C:1994:329, pkt 81; z dnia 20 lutego 2002 r., Förde-Reederei/Rada i Komisja, T-170/00, Rec, EU:T:2002:34, pkt 37).

51 W odniesieniu do przesłanki dotyczącej bezprawnego postępowania zarzucanego danej instytucji lub danemu organowi Unii orzecznictwo wymaga ustalenia, że nastąpiło wystarczająco istotne naruszenie normy prawnej przyznającej jednostkom uprawnienia (wyrok z dnia 4 lipca 2000 r. Bergaderm i Goupil/Komisja, C-352/98 P, Rec, EU:C:2000:361, pkt 42). Rozstrzygającym kryterium pozwalającym na ustalenie, czy doszło do wystarczająco istotnego naruszenia takiej normy, jest stwierdzenie oczywistego i poważnego naruszenia przez daną instytucję lub dany organ Unii granic przysługującego im uznania. W przypadku gdy ta instytucja lub ten organ dysponuje jedynie znacznie ograniczonym zakresem uznania lub takie uznanie w ogóle jej lub mu nie przysługuje, do ustalenia istnienia wystarczająco istotnego naruszenia może wystarczyć zwykłe naruszenie prawa Unii (wyroki: z dnia 10 grudnia 2002 r., Komisja/Camar i Tico, C-312/00 P, Rec, EU:C:2002:736, pkt 54; z dnia 12 lipca 2001 r., Comafrica i Dole Fresh Fruit Europe/Komisja, T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 i T-225/99, Rec, EU:T:2001:184, pkt 134).

52 Co się tyczy przesłanki dotyczącej rzeczywistego charakteru szkody, na odpowiedzialność Unii można powołać się tylko wtedy, gdy skarżąca faktycznie poniosła rzeczywistą i pewną szkodę (wyrok z dnia 16 stycznia 1996 r. Candiotte/Rada, T-108/94, Rec, EU:T:1996:5, pkt 54). Do skarżącej należy przedstawienie przekonujących dowodów na zaistnienie i zakres tej szkody (zob. wyrok z dnia 16 września 1997 r., Blackspur DIY i in./Rada i Komisja, C-362/95 P, Rec, EU:C:1997:401, pkt 31 i przytoczone tam orzecznictwo). Przesłanka dotycząca istnienia szkody pewnej jest spełniona wówczas, gdy szkoda jest nieuchronna i możliwa do przewidzenia z dostateczną pewnością, nawet jeśli nie może zostać jeszcze precyzyjnie oszacowana (wyrok z dnia 14 stycznia 1987 r., Zuckerfabrik Bedburg i in./Rada i Komisja, 281/84, Rec, EU:C:1987:3, pkt 14; postanowienie z dnia 14 grudnia 2005 r., Arizona Chemical i in./Komisja, T-369/03, Zb.Orz., EU:T:2005:458, pkt 106).

53 Jeżeli chodzi o przesłankę dotyczącą związku przyczynowego między zarzucanym zachowaniem a powoływaną szkodą, owa szkoda musi wynikać w sposób dostatecznie bezpośredni z zarzucanego zachowania, ponieważ zachowanie to musi stanowić decydującą przyczynę szkody, jako że nie istnieje obowiązek naprawienia wszystkich, nawet ubocznych, szkodliwych konsekwencji sytuacji niezgodnej z prawem (wyrok z dnia 4 października 1979 r., Dumortier i in./Rada, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 i 45/79, Rec, EU:C:1979:223, pkt 21; zob. również wyrok z dnia 10 maja 2006 r., Galileo International Technology i in./Komisja, T-279/03, Zb.Orz., EU:T:2006:121, pkt 130 i przytoczone tam orzecznictwo). Do skarżącej należy dostarczenie dowodu na istnienie związku przyczynowego między zarzucanym zachowaniem a powoływaną szkodą (zob. wyrok z dnia 30 września 1998 r., Coldiretti i in./Rada i Komisja, T-149/96, Rec, EU:T:1998:228, pkt 101 i przytoczone tam orzecznictwo).

54 Ponadto art. 46 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, znajdujący zastosowanie do postępowania przed Sądem na podstawie art. 53 akapit pierwszy tego statutu, stanowi:

„Roszczenia wynikające z odpowiedzialności pozaumownej Unii ulegają przedawnieniu z upływem pięciu lat od zdarzenia stanowiącego podstawę tej odpowiedzialności. Okres przedawnienia przerywa wniesienie skargi do Trybunału Sprawiedliwości lub uprzednie wniesienie przez poszkodowanego wniosku do właściwej instytucji Unii. W ostatnim przypadku wniosek musi być wniesiony w ciągu dwóch miesięcy, zgodnie z artykułem 263 [TFUE]; postanowienia drugiego akapitu artykułu 265 [TFUE] stosuje się odpowiednio”.

55 Przedawnienie ma na celu pogodzenie ochrony praw osoby poszkodowanej z zasadą pewności prawa. Termin przedawnienia został określony przy uwzględnieniu między innymi niezbędnego czasu, jakim musi dysponować strona, która twierdzi, że została poszkodowana, aby zebrać stosowne informacje w celu złożenia ewentualnej skargi i sprawdzić fakty, które mogą zostać powołane na poparcie tej skargi (zob. postanowienie z dnia 14 września 2005 r., Ehcon/Komisja, T-140/04, Zb.Orz., EU:T:2005:321, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo).

56 Termin przedawnienia zaczyna biec od chwili spełnienia wszystkich przesłanek powstania obowiązku naprawienia szkody, a zwłaszcza od chwili skonkretyzowania się szkody, która ma zostać naprawiona (wyrok z dnia 17 lipca 2008 r., Komisja/Cantina sociale di Dolianova i in., C-51/05 P, Zb.Orz., EU:C:2008:409, pkt 54). Co się tyczy w szczególności sporu wynikającego z indywidualnych czynów, termin przedawnienia zaczyna biec z chwilą, gdy czyny te wywołały swe szkodliwe skutki wobec osób, których dotyczą [wyrok z dnia 19 kwietnia 2007 r., Holcim (Deutschland)/Komisja, C-282/05 P, Zb.Orz., EU:C:2007:226, pkt 29, 30; postanowienie z dnia 1 kwietnia 2009 r., Perry/Komisja, T-280/08, EU:T:2009:98, pkt 36].

57 W przypadku gdy poszkodowany mógł dowiedzieć się o zdarzeniu powodującym szkodę dopiero w późniejszej chwili, termin przedawnienia może rozpocząć bieg dopiero od chwili, w której poszkodowany mógł dowiedzieć się o tym zdarzeniu (zob. wyrok z dnia 13 grudnia 2006 r., É.R. i in./Rada i Komisja, T-138/03, Zb.Orz., EU:T:2006:390, pkt 49 i przytoczone tam orzecznictwo).

58 W wypadku szkody ciągłej termin przedawnienia określony w art. 46 statutu Trybunału stosuje się, poprzez odniesienie do daty aktu, który przerwał bieg terminu, do okresu poprzedzającego tę datę o więcej niż pięć lat, i nie ma wpływu na ewentualne prawa powstałe w okresach późniejszych (postanowienia: z dnia 14 grudnia 2005 r., Arizona Chemical i in./Komisja, T-369/03, Zb.Orz., EU:T:2005:458, pkt 116; z dnia 10 kwietnia 2008 r., 2K-Teint iin./Komisja i EBI, T-336/06, EU:T:2008:104, pkt 106).

W przedmiocie dopuszczalności

59 ESDZ, nie podnosząc formalnie zarzutu niedopuszczalności opartego na art. 114 regulaminu postępowania z dnia 2 maja 1991 r., twierdzi, że niniejsza skarga jest niedopuszczalna, ponieważ uległa przedawnieniu na mocy art. 46 statutu Trybunału. ESDZ utrzymuje, że skarżąca mogła wiedzieć się o zdarzeniu powodującym powstanie podnoszonej szkody „przynajmniej od dnia 1 kwietnia 2005 r. i nie później niż od dnia 6 marca 2007 r., czyli od ponad pięciu lat przed wystąpieniem ze wstępnym wnioskiem o odszkodowanie w dniu 30 października 2013 r. Na rozprawie, w odpowiedzi na pytanie Sądu, ESDZ wskazała, że jej zdaniem trzy kumulatywne przesłanki pozwalające skarżącej na ewentualne dochodzenie naprawienia podnoszonej szkody zostały spełnione najpóźniej w lutym 2008 r.

60 ESDZ twierdzi, że skarżąca nie może opierać swych argumentów na fakcie, że podnoszone bezprawne zachowanie utrzymywało się do tego dnia, powodując powstanie po jej stronie szkody trwałej i odnawiającej się każdego dnia. Podkreśla ona, że przesłanki, od których spełnienia uzależniony jest obowiązek naprawienia szkody, o którym mowa w art. 340 akapit drugi TFUE, a tym samym zasady przedawnienia roszczeń zmierzających do naprawienia szkody mogą opierać się wyłącznie na kryteriach ściśle obiektywnych. Tymczasem argumentacja skarżącej opiera się na „subiektywnym sposobie postrzegania”, zgodnie z którym wszystkie wydarzenia związane z jej życiem zawodowym i osobistym zaistniałe po 2001 r. stanowią konsekwencję początkowego zaniechania przez delegaturę dostarczenia formularza „estemara 6” wystawionego na jej nazwisko. ESDZ stwierdza, że termin przedawnienia zaczął swój bieg w chwili, w której „niezamknięcie sprawy skarżącej przed organem zabezpieczenia społecznego faktycznie i obiektywnie spowodowało wystąpienie szkody poprzez uniemożliwienie […] jej zaakceptowania ofert potencjalnych pracodawców”.

61 Skarżąca odpiera zarzut niedopuszczalności podniesiony przez ESDZ.

62 Tytułem głównym skarżąca podnosi, że zarzucane delegaturze bezprawne zachowanie nie ustawało od października 2001 r., wyrządzając jej szkodę ciągłą i narastającą z czasem. Utrwalone orzecznictwo stanowi zaś, że w przypadku gdy szkoda wykazuje taki właśnie ciągły charakter, termin przedawnienia zaczyna biec dopiero z chwilą „pełnego skonkretyzowania się" rzeczonej szkody. W rezultacie nie można powoływać się wobec niej na żaden termin przedawnienia.

63 Posiłkowo skarżąca, powtarzając, że podnoszona szkoda ma charakter ciągły, i wskazując, że ze wstępnym wnioskiem o odszkodowanie wystąpiła do ESDZ w dniu 30 października 2013 r., co stanowiło zdarzenie przerywające bieg terminu przedawnienia, twierdzi, że roszczenie zawarte w niniejszej skardze nie może być przedawnione w odniesieniu do szkody mającej miejsce po dniu 30 października 2008 r.

64 Przede wszystkim skarżąca zarzuca delegaturze i ESDZ, po pierwsze, że nie dostarczyły formularza „estemara 6" w siedem dni po ustaniu jej stosunku pracy w październiku 2001 r., i po drugie, że następnie powstrzymywały się od uregulowania jej sytuacji wobec egipskiego organu zabezpieczenia społecznego ani nie odpowiadały na jej wnioski. W tym kontekście podnosi ona w pierwszej kolejności naruszenie zasady dobrej administracji, w drugiej kolejności naruszenie zasady rozsądnego terminu i w trzeciej kolejności naruszenie właściwych przepisów prawa egipskiego.

65 Skarżąca zarzuca również delegaturze i ESDZ, że próbowały uzyskać bez jej zgody i nawet bez wcześniejszego jej poinformowania „movement certificate" dotyczący jej osoby. Podnosi ona w tym względzie naruszenie prawa do poszanowania życia prywatnego.

66 Skarżąca utrzymuje, że w wyniku tych zarzucanych delegaturze i ESDZ bezprawnych zachowań zarówno poniosła szkodę materialną, jak i doznała krzywdy.

67 Pierwszy aspekt szkody, na który się powołuje, stanowią koszty administracyjne i honoraria adwokackie, które musiała ponieść w związku z różnymi czynnościami, zwłaszcza administracyjnymi, podejmowanymi w Belgii i w Egipcie, a szacowanymi na łączną kwotę 5 200 EUR. Twierdzi ona zasadniczo, że wobec niemożności powrócenia do Egiptu i podjęcia tam pracy w wyniku zarzucanego delegaturze i ESDZ bezprawnego zachowania była ona poddana każdego roku w Belgii „długiemu maratonowi administracyjnemu" przed właściwymi organami w celu uzyskania zezwolenia na pracę, zezwolenia na pobyt i ostatecznie obywatelstwa belgijskiego.

68 Drugi aspekt podnoszonej przez skarżącą szkody stanowią koszty zakwaterowania, na które jest narażona w Belgii od dnia 1 stycznia 2004 r. Domaga się ona zwrotu kosztów najmu dwóch mieszkań, które kolejno zamieszkiwała w okresie między tą datą a dniem 31 stycznia 2008 r., kosztów związanych z nabyciem mebli do drugiego z tych mieszkań oraz odsetek należnych z tytułu kredytu zaciągniętego na dokonany w lipcu 2007 r. zakup mieszkania w Belgii, w którym zamieszkuje od dnia 1 lutego 2008 r.

69 Trzeci aspekt szkody podnoszonej przez skarżącą stanowi utrata szansy, której skarżąca doświadczyła w związku z niemożnością powrotu do Egiptu po dniu 1 stycznia 2004 r. i urzeczywistnienia tam bardziej prestiżowej, bardziej dynamicznej, bardziej interesującej pod względem finansowym i zapewniającej lepsze perspektywy kariery zawodowej niż ta, którą realizowała w Belgii.

70 Czwarty aspekt szkody, na którą powołuje się skarżąca, stanowi jej niższa emerytura, której może oczekiwać w Belgii. Twierdzi ona, że z powodu zarzucanego delegaturze i ESDZ bezprawnego zachowania nie będzie mogła osiągnąć minimalnej liczby lat wymaganych do uzyskania praw emerytalnych w Egipcie, a okresy, które będzie mogła uzyskać w Belgii, są zbyt krótkie, by stanowić podstawę wypłaty pełnej emerytury.

71 Piąty aspekt szkody podnoszonej przez skarżącą stanowią koszty podróży ponoszone w celu udania się do Egiptu, aby odbywać tam rozmowy z potencjalnymi pracodawcami podczas poszukiwania pracy i aby odwiedzać rodzinę i przyjaciół. Koszty te szacuje ona na 8 000 EUR, przyjmując za podstawę dwie podróże rocznie i 400 EUR jako średnią cenę biletu lotniczego tam i z powrotem.

72 Co się tyczy podnoszonej krzywdy, po pierwsze, skarżąca twierdzi, że zarzucane delegaturze i ESDZ bezprawne zachowania wzbudziły u niej stres i stany lękowe, które spowodowały zaburzenia trawienia, reakcje skórne i głęboką depresję. Po drugie, wskazuje ona na fakt, że cierpiała z powodu oddalenia od rodziny i przyjaciół.

73 Skarżąca twierdzi, że poszczególne aspekty szkody i krzywda, o których mowa w pkt 67–72 powyżej, stanowią bezpośrednią konsekwencję nieprzedstawienia przez delegaturę i ESDZ wystawionego na nią formularza „estemara 6” i późniejszego nieuregulowania jej sytuacji w tym względzie. Co się tyczy wskazywanego bezprawnego zachowania związanego z próbami uzyskania przez delegaturę bez jej uprzedniej zgody dotyczącego jej „movement certificate”, skarżąca wskazała w odpowiedzi na pisemne pytanie Sądu, że wywołało ono u niej „stres i stan szczególnego napięcia, który przyczynił się do zwiększenia krzywdy odnoszonej […] od 2004 r.”.

74 Bez uszczerbku dla rozstrzygnięcia kwestii, czy zarzucane delegaturze i ESDZ zachowania mogą prowadzić do powstania odpowiedzialności pozaumownej Unii i czy przesłanka dotycząca bezpośredniego związku przyczynowego została w każdym wypadku spełniona, należy określić dokładny moment, w którym podnoszone szkodliwe skutki faktycznie zaistniały wobec skarżącej. Aby to uczynić, należy kolejno przeanalizować poszczególne aspekty szkody, za którą skarżąca domaga się odszkodowania, oraz krzywdę, której zadośćuczynienia żąda.

75 Należy na wstępie zauważyć, że między stronami bezsporne jest, iż na podstawie właściwych przepisów prawa egipskiego od października 2001 r. delegatura miała obowiązek wypełnić i przedłożyć dotyczący skarżącej formularz „estemara 6”, jednak nie dopełniła tego obowiązku. Z akt sprawy wynika, że skarżąca, która w tamtym czasie przebywała w Belgii, dowiedziała się o tym uchybieniu dopiero w dniu 13 września 2005 r., i to w sposób całkowicie przypadkowy (zob. pkt 9 powyżej). Prawdą jest, że w wiadomościach elektronicznych z dnia 3 lutego 2005 r. (zob. pkt 5 powyżej) i 11 sierpnia 2005 r. (zob. pkt 8 powyżej) zażądała ona już od delegatury dostarczenia jej egzemplarza tego formularza do Belgii, Jednakże w tym okresie pozostawała ona w dobrej wierze przekonana, że ten egzemplarz znajdował się w jej aktach osobowych w delegaturze; nie wiedziała, iż w rzeczywistości delegatura nigdy nie sporządziła tego dokumentu. W rezultacie na podstawie orzecznictwa przywołanego w pkt 57 powyżej należy stwierdzić, że termin przedawnienia nie mógł w żadnym wypadku rozpocząć swojego biegu przed dniem 13 września 2005 r., a na pewno nie od października 2001 r.

76 Należy uznać, że szkoda i krzywda podnoszone przez skarżącą mają swe źródło w tej samej okoliczności, a mianowicie w fakcie, iż z powodu niedostarczenia przez delegaturę wydanego na nią formularza „estemara 6” nie mogła ona podjąć nowej pracy w Egipcie i w rezultacie ponownie zamieszkać w tym kraju.

77 Zdaniem skarżącej bowiem z powyższego wynika, co następuje:

— musiała ona, przed wystąpieniem o obywatelstwo belgijskie, odnowić swoje zezwolenie na pracę i dokumenty pobytowe w Belgii i skorzystać z usług belgijskiego i egipskiego adwokata (pierwszy aspekt podnoszonej szkody);

— musiała dalej ponosić koszty zakwaterowania w Belgii (drugi aspekt podnoszonej szkody);

— nie mogła urzeczywistnić swojej kariery zawodowej w Egipcie (trzeci aspekt podnoszonej szkody);

— nie będzie mogła uzyskać praw emerytalnych w Egipcie ani pobierać pełnej emerytury w Belgii (czwarty aspekt podnoszonej szkody);

— musi, dwa razy w roku, ponosić koszy podróży, szczególnie w celu odwiedzenia rodziny i przyjaciół w Egipcie (piąty aspekt podnoszonej szkody);

— przeżywa stres i stany lękowe oraz cierpi z powodu oddalenia od rodziny i przyjaciół.

78 W kilku miejscach w swych pismach procesowych skarżąca twierdzi, że podnoszona szkoda ma charakter ciągły od października 2001, ponieważ od tego momentu utrzymywało się niedopełnienie przez delegaturę obowiązku przekazania wystawionego na skarżącą formularza „estemara 6". Jednakże, kiedy bardziej szczegółowo opisuje ona wspomnianą szkodę, wskazuje, że szkoda ta zaistniała w dniu 1 stycznia 2004 r.

79 W tym względzie na wstępie należy odnotować, że dokumenty w aktach sprawy wykazują, iż dopiero na początku 2005 r. skarżąca zaczęła odbywać rozmowy o pracę w celu znalezienia zatrudnienia w Egipcie i po raz pierwszy straciła możliwość zatrudnienia w tym kraju z powodu braku wystawionego na nią formularza „estemara 6" w jej aktach ubezpieczenia społecznego (zob. pkt 5 i 8 powyżej). Skarżąca nie może zatem w żadnym razie domagać się odszkodowania od dnia 1 stycznia 2004 r.

80 Następnie, z zastrzeżeniem na tym etapie postępowania możliwości naprawienia podnoszonej przez skarżącą szkody, należy stwierdzić, że tylko niektóre z jej aspektów mogą wykazywać charakter ciągły.

81 W tym względzie należy zauważyć, że z orzecznictwa wynika, iż za posiadającą taki charakter należy uznać szkodę, która odnawia się w kolejnych okresach i zwiększa się proporcjonalnie w czasie (zob. podobnie postanowienie z dnia 4 września 2009 r., Inalca i Cremonini/Komisja, T-174/06, EU:T:2009:306, pkt 57).

82 Definicją tą nie można objąć szkody wynikającej z poniesienia przez skarżącą w Belgii kosztów administracyjnych i kosztów honorariów adwokackich mających na celu odnowienie jej dokumentów pobytowych i zezwolenia na pracę oraz uzyskanie obywatelstwa belgijskiego. Koszty te, nawet jeśli zostały poniesione kilkakrotnie w okresie od 2005 r. do sierpnia 2008 r., mają bowiem charakter doraźny, gdyż zostały faktycznie pokryte w dniu wszczęcia każdego z odnośnych postępowań administracyjnych, a ich wysokość nie zwiększała się proporcjonalnie do czasu, który upłynął.

83 Ten aspekt podnoszonej przed skarżącą szkody zrealizował się wobec niej po raz ostatni w sierpniu 2008 r., czyli ponad pięć lat przed wystąpieniem przez nią ze wstępnym wnioskiem o odszkodowanie w dniu 30 października 2013 r. i przed wniesieniem niniejszej skargi o odszkodowanie. W rezultacie należy stwierdzić, że w odniesieniu do tego aspektu szkody roszczenie odszkodowawcze podnoszone w niniejszej skardze jest przedawnione.

84 Co się tyczy kosztów honorariów adwokackich poniesionych według skarżącej w Egipcie, które również stanowią pierwszy aspekt podnoszonej szkody i również, ze swej natury, mają charakter doraźny, wystarczy stwierdzić, że skarżąca nie precyzuje daty, w której zostały one uiszczone. Co więcej, nie przedstawiła ona żadnego dowodu mogącego wykazać, że faktycznie zostały one poniesione i w jakiej wysokości.

85 Wynika z tego, że żądanie naprawienia pierwszego aspektu podnoszonej szkody należy odrzucić w całości.

86 Nie można również uznać za ciągły aspektu szkody stanowionego przez koszty podróży ponoszone według skarżącej w celu udania się do Egiptu. Ze swej natury bowiem takie koszty są uiszczane faktycznie w momencie odbywania każdej z odnośnych podróży i nie zwiększają się proporcjonalnie do czasu, który upłynął.

87 W niniejszej sprawie skarżąca nie wskazuje dokładnie daty, w której w jej przypadku zaistniała konieczność pokrycia tych kosztów podróży. Dodatkowo można by założyć, że odnoszą się one do lat 2004–2013, co prowadziłoby do wniosku, że podnoszone w niniejszej skardze dotyczące ich roszczenie odszkodowawcze przedawniło się w stosunku do kosztów poniesionych przed 2009 r. Ponadto w każdym wypadku nie dostarczyła ona żadnego dowodu na okoliczność, że faktycznie zostały one poniesione i w jakiej wysokości.

88 W rezultacie żądanie naprawienia piątego aspektu podnoszonej szkody należy odrzucić w całości.

89 Natomiast trzy pozostałe aspekty podnoszonej szkody mogą wykazywać charakter ciągły.

90 W tym względzie warto zauważyć, że z akt sprawy wynika – w stopniu zgodnym z wymogami prawa – że skarżąca pragnęła wrócić do Egiptu i podjąć tam pracę od początku 2005 r., jednak nie mogła znaleźć w tym kraju zatrudnienia z powodu utrzymującego się zaniechania przez delegaturę przedstawienia wystawionego na skarżącą formularza „estemara 6” i z tego względu była zmuszona do pozostania i pracowania w Belgii. Co się tyczy tej ostatniej kwestii, należy podkreślić na wstępie, że wbrew temu, co podnosi ESDZ w kilku miejscach w swoich pismach procesowych, począwszy od 2005 r. decyzja skarżącej o pozostaniu w Belgii nie stanowi osobistego i swobodnego wyboru tej ostatniej, lecz ma swoje źródło – powołując się na słowa skarżącej – w „zablokowaniu jej sytuacji administracyjnej w Egipcie”. Okoliczność, że kilka lat później zdecydowała się ona na osiedlenie na stałe w Belgii i na przyjęcie obywatelstwa belgijskiego, wynika przede wszystkim z jej rezygnacji wobec braku reakcji ze strony delegatury na jej wielokrotne prośby o dostarczenie wydanego na nią formularza „estemara 6” i z jej woli ograniczenia tak dalece jak to możliwe zakresu szkody, jaką mogła w swoim przeczuciu ponieść.

91 W rezultacie w każdym wypadku za wykazujące charakter ciągły mogą zostać uznane koszty zakwaterowania ponoszone przez skarżącą w Belgii od początku 2005 r., ponieważ skarżąca, gdyby mogła po tej dacie wrócić do Egiptu i podjąć tam pracę, mogłaby zamieszkać w mieszkaniu, które nabyła w Kairze (zob. pkt 4 powyżej).

92 Co się tyczy utracenia przez skarżącą szansy na urzeczywistnienie w Egipcie bardziej interesującej i intratnej kariery zawodowej niż ta realizowana przez nią w Belgii oraz podnoszonych przez nią konsekwencji tej utraty szansy w zakresie praw emerytalnych – również tutaj mamy do czynienia ze szkodą, która – jeśli zostanie dowiedziona – ma charakter ciągły i progresywny, ponieważ jest powiązana z tym, że od 2005 r. skarżąca nie mogła ponownie podjąć pracy w Egipcie.

93 Wreszcie jeżeli chodzi o podnoszoną przez skarżącą krzywdę, przy założeniu, że zostanie ona dostatecznie dowiedziona, należy stwierdzić, że z uwagi na jej naturę nie została ona wywołana w sposób doraźny, tylko odnawiała się codziennie przez cały czas, kiedy skarżąca była pozbawiona możliwości powrotu do Egiptu i podjęcia tam pracy.

94 ESDZ nie może utrzymywać, że argumentacja skarżącej dotycząca ciągłego charakteru podnoszonej szkody opiera się na „subiektywnym postrzeganiu” sytuacji przez skarżącą, zgodnie z którym to sposobem postrzegania wszystkie zdarzenia mające związek z jej życiem zawodowym i profesjonalnym zaistniałe po 2001 r. stanowią konsekwencję początkowego zaniechania przez delegaturę dostarczenia formularza „estemara 6”. Wspomniana argumentacja opiera się bowiem nie na zwykłej subiektywnej ocenie skarżącej, ale na licznych obiektywnych i konkretnych danych zawartych w aktach sprawy, z których wynika między innymi, że od początku 2005 r. skarżąca miała niezłomny zamiar powtórnego zamieszkania i podjęcia pracy w swoim kraju ojczystym, w którym posiada mieszkanie

i gdzie mieszkają jej rodzina i przyjaciele oraz że traciła ona rzeczywiste szanse zatrudnienia w Egipcie w latach 2005, 2006 i 2007 z powodu braku w jej aktach ubezpieczenia społecznego formularza „estemara 6” wystawionego na jej nazwisko. Z akt sprawy wynika również, że pomimo formułowania przez skarżącą od lutego 2005 r. licznych próśb o uregulowanie jej sytuacji delegatura dopiero pięć lat później, działając przede wszystkim we własnym interesie (zob. pkt 119 powyżej), raczyła podjąć pierwsze konkretne kroki w tej sprawie, próbując uzyskać dotyczący skarżącej „movement certificate”, i że z powodu tej zagmatwanej sytuacji skarżąca przeżywała stres i stany lękowe, które wywołały u niej problemy zarówno fizyczne, jak i emocjonalne, przy czym niektóre z nich utrzymywały się jeszcze po wniesieniu niniejszej skargi.

95 Ponadto ESDZ pomija konkretną treść podnoszonego przez skarżącą zarzutu. Otóż zarzuca ona delegaturze nie tyle, że w 2001 r. nie przekazała wystawionego na nią formularza „estemara 6”, ile że umyślnie nie robiła nic, aby później uregulować jej sytuację mimo dotyczących tego próśb, usilnie ponawianych od lutego 2005 r. Twierdzi ona, że z uwagi na utrzymywanie się tego w jej mniemaniu bezprawnego zachowania, podnoszone szkodliwe skutki wciąż regularnie się pojawiały i narastały.

96 Co się tyczy konsekwencji, jakie należy wyciągnąć ze stwierdzenia, że drugi, trzeci i czwarty aspekt podnoszonej szkody oraz powoływana krzywda mają charakter ciągły, należy zauważyć, iż główna teza skarżącej, w myśl której w niniejszej sprawie nie można przedstawiać jej argumentu opartego na terminie przedawnienia, ponieważ zarzucane delegaturze i ESDZ nielegalne zachowanie, jak również wynikające z niego szkodliwe skutki utrzymują się jeszcze do dziś, nie jest zgodna z orzecznictwem przytoczonym w pkt 58 powyżej. Co więcej, w odpowiedzi na pisemne pytanie Sądu oraz podczas rozprawy skarżąca wyraźnie przyznała, że jej główna teza opiera się na błędnej interpretacji tego orzecznictwa, i zasugerowała, że odstępuje od niej, rozwijając ją obecnie wyłącznie tytułem ewentualnym.

97 Zgodnie z tą ostatnią tezą i mając na uwadze fakt, że skarżąca skierowała do ESDZ wstępny wniosek o odszkodowanie w dniu 30 października 2013 r., należy stwierdzić, że niniejsza skarga jest dopuszczalna w odniesieniu do roszczenia odszkodowawczego dotyczącego drugiego, trzeciego i czwartego aspektu podnoszonej szkody oraz powoływanej krzywdy w zakresie, w jakim skarżąca doświadczyła ich po dniu 30 października 2008 r. W pozostałym zakresie skargę należy odrzucić jako niedopuszczalną.

Co do istoty

W przedmiocie domniemanych bezprawnych zachowań

98 W pierwszej kolejności skarżąca zarzuca ESDZ i delegaturze w istocie to, że nie przekazały wystawionego na nią formularza „estemara 6” w siedem dni po ustaniu jej stosunku pracy w październiku 2001 r. i unikały późniejszego uregulowania jej sytuacji wobec egipskiego organu zabezpieczenia społecznego pomimo licznych dotyczących tego próśb. W drugiej kolejności zarzuca im ona, że próbowały uzyskać bez jej zgody i nawet bez wcześniejszego jej poinformowania „movement certificate” dotyczący jej osoby.

– W przedmiocie nieprzekazania formularza „estemara 6” wystawionego na nazwisko skarżącej i późniejszego nieuregulowania jej sytuacji

99 Co się tyczy tego pierwszego z podnoszonych bezprawnych zachowań, skarżąca wskazuje, po pierwsze, naruszenie zasady dobrej administracji, po drugie, naruszenie zasady rozsądnego terminu, i po trzecie, naruszenie właściwych przepisów prawa egipskiego.

100 W pierwszej kolejności, jeżeli chodzi o podnoszone naruszenie zasady dobrej administracji, skarżąca twierdzi, że w żadnym momencie jej sytuacja nie była traktowana przez delegaturę i ESDZ w sposób bezstronny i sprawiedliwy, co stanowi naruszenie art. 41 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Wskazuje ona, że przez kilka lat nie uzyskała na swoje liczne prośby żadnej konkretnej odpowiedzi od delegatury, która w ten sposób umyślnie i niesprawiedliwie ignorowała jej sprawę. Utrzymuje ona również, że ESDZ nie wykonała należycie decyzji Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 8 marca 2013 r.

101 ESDZ neguje, by pozostała całkowicie bezczynna i wykazała się brakiem szacunku i słuszności wobec skarżącej, twierdząc, że wielokrotnie odpowiadała na wnioski skarżącej i podjęła kroki mające na celu rozwiązanie zaistniałego problemu. Nie zgadza się również z twierdzeniem, że nie podjęła działań w wykonaniu decyzji Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 8 marca 2013 r., a w tym zakresie wskazuje między innymi na to, że kilkakrotnie występowała do skarżącej o dostarczenie jej „movement certificate", czego ta ostatnia odmawiała.

102 W drugiej kolejności skarżąca twierdzi, że delegatura i ESDZ naruszyły zasadę rozsądnego terminu, ponieważ do dziś dnia jej sytuacja wobec egipskiego organu zabezpieczenia społecznego nie została jeszcze uregulowania, mimo że od początku 2005 r. prosi ona delegaturę o jak najszybsze przekazanie jej formularza „estemara 6", że kilkakrotnie ponawiała następnie te prośby drogą telefoniczną, listowną i elektroniczną, że skontaktowała się z DG Relex w 2010 r. i że Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich wydał decyzję stwierdzającą bezprawność zachowania ESDZ i uznającą wynikającą z niego szkodę.

103 ESDZ wywodzi, że skarżąca skontaktowała się po raz pierwszy z delegaturą dopiero w lutym 2005 r., a wymiana korespondencji między skarżącą a delegaturą stała się częstsza dopiero od 2007 r. Twierdzi ona, że jeżeli sytuacja skarżącej wciąż nie jest uregulowana, to wynika to z odmowy dostarczenia jej przez skarżącą „movement certificate" od 2010 r. Długi czas utrzymywania się sytuacji stanowiącej podstawę niniejszej skargi można zatem przypisać, przynajmniej częściowo, skarżącej. W szczególności, jak wynika z decyzji Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 8 marca 2013 r., szkoda poniesiona przez skarżącą po maju 2010 r. może zostać wyłącznie przypisana tej ostatniej, która odmawia współpracy z delegaturą.

104 W trzeciej kolejności skarżąca twierdzi, że delegatura naruszyła właściwe przepisy prawa egipskiego, nie przekazując wystawionego na nią formularza „estemara 6" w terminie siedmiu dni po ustaniu jej stosunku pracy. Utrzymuje ona, że tylko delegatura jest w stanie zaradzić temu naruszeniu. Tymczasem delegatura odmawia od 2005 r. uregulowania jej sytuacji wyłącznie ze względów finansowych, ponieważ takie uregulowanie nie może zostać dokonane z mocą wsteczną, lecz musi nastąpić z chwilą złożenia formularza, co wiązałoby się z uiszczeniem składek na ubezpieczenie społeczne do daty przekazania tego dokumentu.

105 ESDZ przyznaje, że formularz „estemara 6" nie został przekazany w wymaganym terminie, jednak powtarza, że kiedy próbowała rozwiązać problem, nie mogła liczyć na współpracę ze strony skarżącej, która odmawiała wystąpienia o „movement certificate". ESDZ twierdzi, że zamknięcie sprawy ubezpieczenia społecznego skarżącej tak, jak gdyby skarżąca pracowała dla delegatury do dziś dnia, nie byłoby właściwe. Dodaje ona, że delegatura ostatecznie zdecydowała się na skorzystanie z usług adwokata, który wysłał wspomniany formularz na ostatni znany adres skarżącej w Egipcie oraz pismo do egipskiego organu zabezpieczenia społecznego, który jednak nigdy na nie nie odpowiedział.

106 Po pierwsze, należy zbadać podnoszone naruszenie właściwych przepisów prawa egipskiego.

107 W tym względzie należy zauważyć, że bezsporne między stronami jest to, iż na podstawie wspomnianego prawa delegatura była zobowiązana do sporządzenia w ciągu siedmiu dni od ustania stosunku pracy łączącego ją ze skarżącą formularza „estemara 6" wystawionego na nazwisko skarżącej

i do przekazania go egipskiemu organowi zabezpieczenia społecznego, czego jednak nie uczyniła. Jak wskazała ESDZ podczas rozprawy, wygląda wręcz na to, że jeszcze w dacie przeprowadzenia rozprawy sytuacja skarżącej nie była uregulowana w tym zakresie (zob. pkt 41 powyżej).

108 Jednakże należy stwierdzić, że – co skarżąca sama zresztą przyznała na rozprawie – tego rodzaju naruszenie uregulowań krajowych państwa trzeciego nie może samo w sobie stanowić naruszenia prawa Unii prowadzącego do powstania jej odpowiedzialności pozaumownej. I tak, w orzecznictwie wskazano, że bezczynność instytucji Unii może stanowić podstawę stwierdzenia jej odpowiedzialności tylko wtedy, gdy instytucje te naruszyły prawny obowiązek działania wypływający z przepisu prawa Unii (ww. w pkt 50 wyrok KYDEP/Rada i Komisja, EU:C:1994:329, pkt 58; wyrok z dnia 13 listopada 2008 r., SPM/Rada i Komisja, T-128/05, EU:T:2008:494, pkt 128).

109 Natomiast jeżeli naruszenie uregulowań krajowych państwa trzeciego stanowi zarazem naruszenie normy prawa Unii, w szczególności zasady ogólnej prawa Unii, odpowiedzialność pozaumowna Unii może powstać. A zatem w niniejszej sprawie przyznane przez ESDZ naruszenie właściwych przepisów prawa egipskiego należy oceniać nie w sposób autonomiczny, lecz w kontekście zarzutów dotyczących naruszenia z jednej strony zasady dobrej administracji, a z drugiej strony zasady rozsądnego terminu.

110 Po drugie, należy łącznie rozpatrzyć zarzuty dotyczące naruszenia z jednej strony zasady dobrej administracji i z drugiej strony zasady rozsądnego terminu.

111 W tym zakresie należy przypomnieć, że art. 41 karty praw podstawowych, zatytułowany „Prawo do dobrej administracji", stanowi w ust. 1, że każdy ma prawo do bezstronnego i sprawiedliwego rozpatrzenia swojej sprawy w rozsądnym terminie przez instytucje i organy Unii. Artykuł 41 ust. 3 karty praw podstawowych przypomina zasadę ustanowioną w art. 340 akapit drugi TFUE, zgodnie z którą każdy ma prawo domagania się od Unii naprawienia, zgodnie z zasadami ogólnymi wspólnymi dla praw państw członkowskich, szkody wyrządzonej przez instytucje lub ich pracowników przy wykonywaniu ich funkcji.

112 W wyjaśnieniach dotyczących karty praw podstawowych uściślono, że art. 41 jest oparty na istnieniu Unii jako podmiotu prawa, którego cechy zostały określone w orzecznictwie, które przedstawia między innymi dobrą administrację jako podstawową zasadę prawa.

113 Zasada dobrej administracji, gdy jest wyrazem uprawnień szczególnych, jak prawo do bezstronnego i sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie w rozumieniu art. 41 karty praw podstawowych, winna być uznawana za normę prawa Unii, która ma na celu przyznanie jednostkom uprawnień [zob. w odniesieniu do obowiązku staranności, który jest związany z zasadą dobrej administracji i nakazuje właściwej instytucji staranne i bezstronne zbadanie wszystkich okoliczności istotnych dla danego przypadku, wyrok z dnia 16 grudnia 2008 r., Masdar (UK)/Komisja, C-47/07 P, Zb.Orz., EU:C:2008:726, pkt 91 i przytoczone tam orzecznictwo; zob. również podobnie wyrok z dnia 4 października 2006 r., Tillack/Komisja, T-193/04, Zb.Orz., EU:T:2006:292, pkt 127; ww. w pkt 108 wyrok SPM/Rada i Komisja, EU:T:2008:494, pkt 127].

114 Ponadto należy stwierdzić, że instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii nie dysponują uznaniem w zakresie przestrzegania w konkretnym przypadku zasady dobrej administracji w znaczeniu, w jakim jest ona powoływana w niniejszej sprawie. W konsekwencji ustalenie zwykłego naruszenia tej zasady przez delegaturę i ESDZ wystarczyłoby do wykazania wystarczająco istotnego naruszenia w rozumieniu orzecznictwa przywołanego w pkt 51 powyżej.

115 Otóż należy stwierdzić, że podczas rozprawy ESDZ przyznała, iż w niniejszej sprawie doszło do naruszenia zasady dobrej administracji w rozumieniu art. 41 karty praw podstawowych, a w szczególności zasady rozsądnego terminu.

116 W każdym wypadku akta sprawy i przebieg wydarzeń opisany w pkt 1–41 powyżej wskazują na zaistnienie takiego naruszenia. W istocie wykazując się całkowitym brakiem szacunku wobec skarżącej, która była przecież jej pracownikiem przez ponad dziesięć lat, delegatura, a następnie ESDZ, poza tym, że nie dopełniły obowiązku sporządzenia i przekazania egipskiemu organowi zabezpieczenia społecznego w 2001 r. wystawionego na nazwisko skarżącej formularza „estemara 6", to dopiero w dniu 18 marca 2010 r. po raz pierwszy podjęła jakiekolwiek konkretne działania w odpowiedzi na prośbę z dnia 3 lutego 2005 r. (zob. pkt 5 powyżej), wielokrotnie następnie ponawianą (zob. pkt 8, 11, 13, 15, 17, 19 i 20 powyżej). Delegatura spróbowała wówczas uzyskać „movement certificate" na nazwisko skarżącej (zob. pkt 22 powyżej). Do tego ostatniego dnia delegatura pozostawała bezczynna i niema wobec próśb skarżącej tudzież udzielała jej odpowiedzi wymijających, wskazując, że potrzebuje trochę więcej czasu, aby znaleźć rozwiązanie dla tego problemu. Pytana o to podczas rozprawy ESDZ nie była w stanie udzielić jakichkolwiek wyjaśnień tego braku reakcji delegatury na jak najbardziej uzasadnione prośby skarżącej.

117 ESDZ nie może uzasadniać braku późniejszego uregulowania sytuacji skarżącej tym, że skarżąca odmówiła wystąpienia o „movement certificate" i przekazania jej tego dokumentu, czego delegatura żądała od niej kilkakrotnie począwszy od połowy roku 2010 r.

118 Jak podkreślała bowiem skarżąca w swych pismach procesowych i na rozprawie, w żaden sposób nie wykazano, że przedstawienie „movement certificate" poświadczającego, iż skarżąca opuściła terytorium egipskie w październiku 2001 r., było nieodzowne do uregulowania jej sytuacji w zakresie ubezpieczenia społecznego. W rezultacie z uwagi na powoływane przez skarżącą względy osobiste oraz odmówienie przez ESDZ poważnego rozważenia możliwości wypłacenia jej odszkodowania zrozumiałe jest, że skarżąca była niechętnie nastawiona do pomysłu wystąpienia o wydanie takiego zaświadczenia. W tym zakresie należy zauważyć, że „movement certificate" nie jest trywialnym dokumentem, nawet jeśli nie zostało dowiedzione, że jest on wykorzystywany wyłącznie, czy choćby głównie, w postępowaniach karnych.

119 W rzeczywistości, jak wyraźnie zostało ukazane na rozprawie, o ile delegatura i ESDZ dążyły do uzyskania wspomnianego „movement certificate", o tyle czyniły to przede wszystkim we własnym interesie, żeby sprawa ubezpieczenia społecznego skarżącej mogła zostać zamknięta z datą wsteczną, zgodnie ze stanem na październik 2001 r. Między stronami bezsporne jest, że delegatura mogła w każdym momencie wystawić formularz „estemara 6" opatrzony datą faktycznego przekazania go egipskiemu organowi zabezpieczenia społecznego, jednak w takim wypadku narażała się na konieczność wstecznego uregulowania składek na ubezpieczenie społeczne do tego dnia. Należy przypomnieć w tym względzie, że formularz „estemara 6", na którego przekazanie skarżącej delegatura zgodziła się ostatecznie w październiku 2011 r., został odrzucony przez egipski organ zabezpieczenia społecznego, ponieważ był antydatowany na październik 2001 r. (zob. pkt 34 powyżej).

120 Z powyższych rozważań wynika, że poprzez nieprzekazanie wystawionego na skarżącą formularza „estemara 6" w terminie przewidzianym właściwymi przepisami prawa egipskiego i brak uregulowania następnie sytuacji skarżącej delegatura i ESDZ dopuściły się w sposób zawiniony bezprawnego zachowania dającego podstawy do powstania odpowiedzialności pozaumownej Unii.

– W przedmiocie próby uzyskania „movement certificate" przez delegaturę

121 Skarżąca twierdzi, że delegatura naruszyła jej prawo do poszanowania życia prywatnego, ponieważ w 2010 r. zwróciła się – bez wcześniejszego skontaktowania się z nią czy choćby jej powiadomienia – do egipskich władz właściwych w sprawach imigracji i wydawania paszportów celem uzyskania „movement certificate".

122 ESDZ neguje naruszenie prawa do poszanowania życia prywatnego skarżącej. Wywodzi w szczególności, że delegatura, próbując uzyskać samodzielnie „movement certificate" na podstawie informacji uzyskanych od egipskiego organu zabezpieczenia społecznego, działała w dobrej wierze i miała na celu uregulowanie sytuacji skarżącej.

123 W tym względzie wystarczy zauważyć, że skarżąca nie wykazała w żaden sposób, by próby uzyskania przez delegaturę dotyczącego jej „movement certificate", poświadczającego jedynie opuszczenie przez nią terytorium egipskiego w październiku 2001 r., mogły naruszyć jej życie prywatne. Jak wskazała ESDZ i co nie zostało zakwestionowane przez skarżącą, informacja, której oficjalne poświadczenie do celów czysto administracyjnych próbowała uzyskać w ten sposób delegatura, została przekazana delegaturze przez skarżącą z chwilą wręczenia przez nią ostatnią wypowiedzenia, a zatem nie miała w ogóle prywatnego charakteru.

124 W rezultacie nie można uznać, że próby uzyskania przez delegaturę „movement certificate" dotyczącego skarżącej stanowiły bezprawne zachowanie prowadzące do powstania odpowiedzialności pozaumownej Unii.

W przedmiocie podnoszonej szkody i związku przyczynowego

125 Z pkt 106–120 powyżej wynika, że delegatura i następnie ESDZ dopuściły się bezprawnego działania dającego podstawy do powstania odpowiedzialności pozaumownej Unii, ponieważ z naruszeniem zasad dobrej administracji i rozsądnego terminu nie przekazały wystawionego na skarżącą formularza „estemara 6" w terminie wymaganym właściwymi przepisami prawa egipskiego i nie uregulowały następnie sytuacji skarżącej. Ponadto z pkt 89–97 powyżej wynika, że niniejsza skarga jest dopuszczalna w odniesieniu do roszczenia odszkodowawczego dotyczącego drugiego, trzeciego i czwartego aspektu podnoszonej szkody oraz powoływanej krzywdy w zakresie, w jakim skarżąca doświadczyła ich po dniu 30 października 2008 r.

126 Należy zatem zbadać, czy te aspekty szkody oraz krzywda są rzeczywiste i pewne, a w razie potrzeby – czy między nimi a stwierdzonym bezprawnym zachowaniem istnieje bezpośredni związek przyczynowy.

– W przedmiocie drugiego aspektu podnoszonej szkody

127 Tytułem głównym skarżąca domaga się zwrotu kosztów zakwaterowania, które była zmuszona ponosić w Belgii od 2004 r., oszacowanych na łączną kwotę 133 493,88 EUR. Twierdzi ona, że gdyby delegatura przekazała formularz „estemara 6", mogłaby wrócić do Egiptu i podjąć tam pracę już pod koniec 2003 r. i zamieszkać nieodpłatnie u swojej rodziny do czasu odbioru w 2004 r. mieszkania, które nabyła w Kairze. Ponieważ z powodu bezprawnego zachowania delegatury i ESDZ musiała pozostać w Belgii, domaga się zwrotu kosztów najmu dwóch mieszkań, które zamieszkiwała kolejno w okresie od 1 stycznia 2004 r. do 31 stycznia 2008 r., czyli kwoty 40 950 EUR, precyzując, że w lipcu 2007 r. nabyła w Belgii mieszkanie, w którym mogła zamieszkać od dnia 1 lutego 2008 r. Skarżąca domaga się również zapłaty kwoty 4 438 EUR odpowiadających kosztom nabycia mebli do drugiego z najmowanych w Brukseli (Belgii) mieszkań. Wreszcie stwierdza ona, że do powyższych kwot należy doliczyć odsetki należne od dnia 1 lipca 2007 r. z tytułu kredytu zaciągniętego na zakup mieszkania w Belgii w wysokości 88 105,88 EUR.

128 Posiłkowo skarżąca domaga się zwrotu odsetek z tytułu kredytu, o którym mowa w pkt 127 powyżej, naliczonych od dnia 30 października 2008 r., czyli kwoty 78 623,81 EUR.

129 ESDZ kwestionuje istnienie bezpośredniego związku przyczynowego między stwierdzonym bezprawnym zachowaniem a tym aspektem szkody, podnosząc zasadniczo, że skarżąca dobrowolnie zdecydowała się na zamieszkanie w Belgii i że koszty, których zwrotu się domaga, stanowią wyłącznie

zwykłą konsekwencję jej wyborów życiowych. Ponadto jakikolwiek ewentualny związek przyczynowy zostałby przerwany przez zachowanie samej skarżącej, która odmówiła wystąpienia o wystawienie „movement certificate”.

130 Przede wszystkim należy wskazać, że z uwagi na to, iż roszczenie o naprawienie drugiego aspektu podnoszonej szkody jest przedawnione w odniesieniu do okresu poprzedzającego dzień 30 października 2008 r., Sąd może rozpatrzyć jedynie żądania dotyczące kosztów zakwaterowania podnoszone przez skarżącą posiłkowo.

131 Następnie należy stwierdzić, że brak jest wystarczająco bezpośredniego związku przyczynowego między ustalonym bezprawnym zachowaniem a szkodą stanowioną przez odsetki, jakie skarżąca musiała płacić z tytułu kredytu zaciągniętego na zakup mieszkania w Brukseli.

132 W tym względzie należy przypomnieć, że z orzecznictwa wynika, iż w przypadkach, gdy zachowanie powodujące w sposób domniemany podnoszoną szkodę polega na bezczynności, szczególnie konieczna jest pewność, że omawiana szkoda została rzeczywiście spowodowana przez zarzucaną bezczynność i nie mogła być spowodowana przez zachowania inne niż te zarzucane pozwanej instytucji (zob. postanowienie z dnia 17 grudnia 2008 r., Portela/Komisja, T-137/07, EU:T:2008:589, pkt 80 i przytoczone tam orzecznictwo).

133 Wprawdzie, jak zostało to już wcześniej zauważone, z powodu stwierdzonego bezprawnego zachowania skarżąca od początku 2005 r. nie mogła podjąć pracy i zamieszkać w Egipcie, jednak należy uznać, że podjęta przez nią w lipcu 2007 r. decyzja o zakupie mieszkania w Brukseli i o zaciągnięciu w tym celu kredytu hipotecznego jest w rozstrzygającej mierze wynikiem jej wyborów życiowych, a nie tego zachowania. Między rzeczonym zachowaniem a jej decyzjami o zakupie i najmie mieszkania istnieje co najwyżej pośredni związek przyczynowy. W tym względzie można bowiem odnotować, że w skardze skarżąca wskazuje, iż „w lipcu 2007 r. zdecydowała się na zaciągnięcie kredytu w Belgii w celu nabycia mieszkania, aby zapewnić sobie jakiś nieruchomy kapitał pozwalający na uzupełnienie w przyszłości jej śmiesznie niskiej emerytury”.

134 Wynika stąd, że żądanie naprawienia drugiego aspektu podnoszonej szkody należy oddalić.

– W przedmiocie trzeciego aspektu podnoszonej szkody

135 Skarżąca podnosi, że z powodu stwierdzonego bezprawnego zachowania utraciła szansę powrotu do Egiptu po dniu 1 stycznia 2004 r. i urzeczywistnienia tam bardziej prestiżowej, bardziej dynamicznej i zapewniającej lepsze perspektywy kariery zawodowej niż ta, którą realizowała w Belgii. Tytułem głównym szacuje ona tę szkodę na 50% wysokości jej wynagrodzenia netto pobieranego w Belgii w okresie od 1 stycznia 2004 r. do dnia wniesienia niniejszej skargi, czyli na kwotę 131 150 EUR. Posiłkowo, przyjmując za podstawę wynagrodzenie netto wypłacane od dnia 30 października 2008 r., domaga się ona zapłaty kwoty 68 800 EUR.

136 ESDZ podnosi, że skarżąca, odmawiając wystąpienia o wydanie „movement certificate” i przekazania jej tego dokumentu, nie tylko nie wykazała „należytej staranności”, aby ograniczyć zakres trzeciego aspektu podnoszonej szkody, ale, co więcej, przerwała wszelki związek przyczynowy łączący stwierdzone bezprawne zachowanie z tym aspektem szkody. Ponadto podaje ona w wątpliwość fakt, że stanowisko zajmowane przez skarżącą w Belgii jest mniej prestiżowe i mniej interesujące niż to, które mogłaby zajmować w Egipcie, oraz twierdzi, że skarżąca nie przedstawiła dowodów na poparcie swoich twierdzeń dotyczących wynagrodzenia, które mogłaby otrzymywać w tym ostatnim państwie. Wreszcie ESDZ twierdzi, że kwota żądana z tytułu tego aspektu szkody nie ma żadnej podstawy.

137 Wysuwane przez skarżącą żądanie odszkodowania za utratę szansy urzeczywistnienia bardziej interesującej i intratnej kariery zawodowej w Egipcie musi zostać oddalone, ponieważ faktyczne zaistnienie tego aspektu podnoszonej szkody nie zostało dostatecznie dowiedzione.

138 Prawdą jest, że z akt sprawy w sposób wystarczający wynika, a co więcej – jest bezsporne między stronami, że z powodu bezprawnego nieprzekazania przez delegację formularza „estemara 6" wystawionego na nazwisko skarżącej i braku późniejszego uregulowania jej sytuacji skarżąca utraciła możliwość zatrudnienia w Egipcie w lutym 2005 r., w kwietniu 2005 r., we wrześniu 2005 r., w styczniu 2006 r. i w marcu 2007 r., w związku czym była zmuszona dalej pracować i mieszkać w Belgii.

139 Jednakże wysuwana przez skarżącą teza, że kariera, którą mogłaby urzeczywistnić w Egipcie, byłaby bardziej prestiżowa i bardziej interesująca pod względem intelektualnym i finansowym niż ta realizowana w Belgii jest oparta na czystych domysłach.

140 A zatem po pierwsze, chociaż skarżąca twierdzi w swoich pismach procesowych, że w Brukseli mogła znaleźć „jedynie pracę na stanowisku sekretarki w małej firmie [ASBL] zajmującej się sprzedażą cynku", z jej umowy o pracę stanowiącej załącznik A 18 do skargi i z pisma figurującego w załączniku C 3 do repliki wynika, że we wrześniu 2001 r. została ona zatrudniona jako „Assistant to Market Development Coordinator and Environment and Public Affairs Manager" (asystent koordynatora rozwoju rynków i dyrektora ds. środowiska naturalnego i spraw publicznych). Ponadto jej zezwolenia na pracę wskazują, że jest ona „odpowiedzialna za projekty", a w piśmie z dnia 13 lutego 2013 r. widniejącym w załączniku A 18 do skargi została ona określona jako „Executive and Personal Assistant" (asystent wykonawczy i osobisty).

141 Po drugie, w skardze skarżąca porównuje swoją sytuację zawodową w Belgii z funkcjami, jakie pełniła w delegaturze, „organizacji zatrudniającej około sześćdziesięciu osób, mającej znaczenie dyplomatyczne i reprezentującej prestiżową organizację". Tymczasem porównanie to jest pozbawione jakiegokolwiek znaczenia, ponieważ to sama skarżąca zdecydowała się w październiku 2001 r. zakończyć pełnienie wspomnianych funkcji i udać się do Belgii w celu podjęcia tam pracy.

142 Po trzecie, należy stwierdzić, że skarżąca nie przedstawiła żadnego dowodu na poparcie swych twierdzeń dotyczących wysokości wynagrodzenia, jakie pobierałaby w Egipcie. Co się tyczy metody użytej przez nią w celu obliczenia omawianego aspektu podnoszonej szkody, a mianowicie zastosowania współczynnika 50% wynagrodzenia netto otrzymywanego w Belgii, ma ona charakter całkowicie arbitralny.

143 Po czwarte, twierdzenie skarżącej, zgodnie z którym nie posiada ona „profilu szczególnie nośnego i poszukiwanego przez pracodawców" w Belgii, nie jest wcale przekonujące. Wprawdzie skarżąca posiada jedynie podstawową znajomość języka niderlandzkiego, jednak mówi po francusku, angielsku i arabsku, a ponadto dobrze porozumiewa się w języku hiszpańskim i włoskim. Dodatkowo jej dziesięcioletnie doświadczenie zdobyte w delegaturze, zwłaszcza jeśli wziąć pod uwagę prezentowany przez nią opis pełnionych tam obowiązków, stanowi w sposób oczywisty atut w sferze zawodowej.

144 Z powyższego wynika, że żądanie naprawienia trzeciego aspektu podnoszonej szkody należy oddalić.

– W przedmiocie czwartego aspektu podnoszonej szkody

145 Czwarty aspekt szkody, na którą powołuje się skarżąca, stanowi obniżona wysokość emerytury, jakiej może oczekiwać w Belgii. Twierdzi ona, że z powodu bezprawnego zachowania delegatury i ESDZ nie będzie mogła osiągnąć minimalnej liczby lat wymaganych do uzyskania praw emerytalnych w Egipcie, a okresy, które będzie mogła uzyskać w Belgii, będą zbyt krótkie, by stanowić podstawę wypłaty pełnej emerytury. W rezultacie domaga się ona – zarówno tytułem głównym, jak i ewentualnym – zapłaty

kwoty 181 440 EUR, odpowiadającej „różnicy pomiędzy wysokością emerytury, jaką otrzyma, a kwotą pobieraną w przypadku kompletnej kariery z porównywalnym wynagrodzeniem, jaka mogłaby jej przysługiwać między 65 a 83 rokiem życia”.

146 ESDZ odpowiada zasadniczo, że czwarty aspekt podnoszonej szkody nie jest ani aktualny, ani pewny, ani określony.

147 Należy stwierdzić, że czwarty aspekt podnoszonej szkody jest całkowicie pozbawiony pewnego charakteru. W istocie skarżąca woli oprzeć swoje żądania na czysto hipotetycznym założeniu, że gdyby mogła ponownie pracować w Egipcie, mogłaby opłacać składki przez wystarczającą liczbę lat, mianowicie minimum 20, aby móc tam uzyskać emeryturę, zamiast oszacować wysokość wspomnianej szkody, przyjmując za podstawę założenie, również hipotetyczne, odbycia pełnej kariery i w rezultacie uzyskania pełnej emerytury w Belgii.

148 W konsekwencji żądanie naprawienia czwartego aspektu podnoszonej szkody nie może zostać uwzględnione.

– W przedmiocie poniesionej krzywdy

149 W pierwszej kolejności, powołując się na załączone do skargi zaświadczenia lekarskie, skarżąca twierdzi, że bezprawne zachowanie delegatury i ESDZ wywołało u niej stres i stany lękowe, powodując zaburzenia trawienne, reakcje skórne oraz głęboką depresję. W drugiej kolejności wskazuje ona na fakt, że cierpiała z powodu oddalenia od rodziny i przyjaciół. Swoją krzywdę skarżąca szacuje ex aequo et bono na 50 000 EUR.

150 ESDZ twierdzi, że nie istnieje żaden związek przyczynowy między bezprawnym zachowaniem a tą podwójną krzywdą, a w każdym razie ewentualny związek przyczynowy zostałby przerwany przez zachowanie samej skarżącej.

151 Należy stwierdzić, że rozmaite zaświadczenia lekarskie i świadectwa załączone do skargi wykazują, iż w okresie zbieżnym z prowadzeniem niniejszego sporu skarżąca miała problemy zdrowotne, zarówno fizyczne, jak i emocjonalne, i musiała znosić rozłąkę ze swoim krajem ojczystym, rodziną i przyjaciółmi.

152 Ponadto z akt sprawy wynika – w stopniu zgodnym z wymogami prawa – że problemy te i cierpienia wynikały z bezprawnego i zupełnie pozbawionego szacunku zachowania delegatury i ESDZ. Owo zachowanie postawiło skarżącą w szczególnie trudnej sytuacji, wywołując u niej w sposób całkowicie zrozumiały stres i depresję.

153 Ze względów przedstawionych już w pkt 90 powyżej nie można poważnie utrzymywać, jak to czyni ESDZ, że decyzja skarżącej o pozostaniu w Belgii od roku 2005 stanowi jej swobodny wybór życiowy. Ponadto z powodów przywołanych w pkt 118 i 119 powyżej nie można zarzucać skarżącej, że odmówiła przekazania delegaturze i ESDZ „movement certificate”.

154 W świetle okoliczności niniejszej sprawy wysokość podwójnej krzywdy poniesionej przez skarżącą z powodu bezprawnego zachowania delegatury i ESDZ winna zostać oszacowana ex aequo et bono w dniu ogłoszenia niniejszego wyroku na 25 000 EUR.

155 Z uwagi na ogół powyższych rozważań niniejszą skargę należy zatem uwzględnić częściowo, w zakresie, w jakim ma ona na celu naprawienie podwójnej krzywdy poniesionej skarżącej, zasądzając wyżej wskazaną kwotę 25 000 EUR. W pozostałym zakresie skargę należy oddalić.

W przedmiocie wniosku o zastosowanie środków organizacji postępowania

156 Jak wskazano w pkt 47 powyżej, skarżąca wnosi do Sądu o nakazanie ESDZ w ramach środków organizacji postępowania przedstawienia dokumentów wykazujących działania podjęte przez delegaturę ESDZ w celu rozwiązania niniejszego sporu.

157 ESDZ, podkreślając, że Sąd jest jedynym sędzią w kwestii ewentualnej konieczności uzupełnienia informacji, jakimi dysponuje w rozpatrywanych przez siebie sporach, załączyła do dupliki kopie różnych pism, do których wymiany doszło z adwokatem egipskim, odnoszonych się do wspomnianych działań

158 W tych okolicznościach i z uwagi na inne pisma przedstawione w ramach niniejszej sprawy, które pozwoliły Sądowi zgromadzić wystarczające informacje, nie ma potrzeby zarządzania środków organizacji postępowania, o które wnosi skarżąca.

W przedmiocie kosztów

159 Zgodnie z art. 134 § 3 regulaminu postępowania przed Sądem w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań każdej ze stron każda z nich pokrywa własne koszty. Jednakże, jeżeli jest to uzasadnione okolicznościami sprawy, Sąd może orzec, że jedna ze stron pokrywa, oprócz własnych kosztów, część kosztów poniesionych przez stronę przeciwną.

160 W związku z tym że niniejsza skarga została częściowo uwzględniona, słuszna ocena okoliczności sprawy wymaga, aby skarżąca pokryła dwie dziesiąte własnych kosztów i dwie dziesiąte kosztów poniesionych przez ESDZ, a ESDZ – osiem dziesiątych własnych kosztów i osiem dziesiątych kosztów poniesionych przez skarżącą.

Z powyższych względów

SĄD (szósta izba)

orzeka, co następuje:

1) Zasądza się od Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) na rzecz Randy Chart odszkodowanie w kwocie 25 000 EUR.

2) W pozostałym zakresie skarga zostaje w części odrzucona, a w części oddalona.

3) Randa Chart pokrywa dwie dziesiąte własnych kosztów i dwie dziesiąte kosztów poniesionych przez ESDZ.

4) ESDZ pokrywa osiem dziesiątych własnych kosztów i osiem dziesiątych kosztów poniesionych przez R. Chart.

Frimodt Nielsen Dehousse Collins

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 16 grudnia 2015 r.

Podpisy

Spis treści

Okoliczności powstania sporu 2

Przebieg postępowania i żądania stron 6

Co do prawa 6

Uwagi wstępne 6

W przedmiocie dopuszczalności 8

Co do istoty18 13

W przedmiocie domniemanych bezprawnych zachowań 13

– W przedmiocie nieprzekazania formularza „estemara 6” wystawionego na nazwisko skarżącej i późniejszego nieuregulowania jej sytuacji 13

– W przedmiocie próby uzyskania „movement certificate” przez delegaturę 16

W przedmiocie podnoszonej szkody i związku przyczynowego 17

– W przedmiocie drugiego aspektu podnoszonej szkody 17

– W przedmiocie trzeciego aspektu podnoszonej szkody 18

– W przedmiocie czwartego aspektu podnoszonej szkody 19

– W przedmiocie poniesionej krzywdy 20

W przedmiocie wniosku o zastosowanie środków organizacji postępowania 21

W przedmiocie kosztów 21